

PERIÒDICH POLITICH VERMELL

|| SALUT PÚBLICA || INTERESSOS POPULARS || ARTS Y LLETRAS ||

Redacció y Administració: carrer de Ronda de la Universitat, número 6, Barcelona

— VENTA: 15 exemplars, 1 pesseta; Un número, 3 quartos. — Surit á llum los dies d'abona ab tota regularitat. — SUSCRIPCIÓ: Espanya, 3 rals trimestre; Estranger, 16. —

ENTREMALIADURAS FUSIONISTAS

.....

Deyam en nostre últim número que un senador esquerrà havia anunciat al govern una interpel·lació respecte á la persecució de que s'ha venut comensat á fer objecte á la premsa.

Lo govern deixá á la discreció de la presidència del Senat lo senyalar moment oportú pera desenvolupar la citada interpel·lació, y 'l president de la alta cambra digué llavors que haventhi massa assumptes urgents pera tractar, ho aplassava per un altre dia, que ja senyalarla oportunament.

Y un parell d' horas després s' aixecava la sessió en lo Senat «per no haverhi més assumptes de que tractar.»

Primera entremaliadura fusionista respecte als jochs de mala lley ab que s' entreté ab la premsa.

II

Estém altra volta en lo Senat.

Lo mateix senador que fa pochs dies sollicitava desenvolupar una interpel·lació sobre las persecucions de la premsa, lo dia 31 de Juliol, insistí pera que se li deixi exposar son pensament.

—L' altre dia, diu, vaig anunciar una interpel·lació sobre certs actes del ministre de la Governació que amensan acabar ab la poca llibertat que resta á la premsa. Aplassat l' assumpte pera un' altra sessió, demano que ara mateix se 'm deixi parlar vint ó trenta minuts sobre lo que jo tinch anunciat.

Y 'l president li contesta per aquest estil, traduintho al llenguatge vulgar:

—Senyor Rojo Arias, ha fet salat, porque á l' altra cambra ja s' ha llegit lo decret de suspensió de sessions, y aviat arribará 'l president del ministeri pera llegirlo aquí.

—Pero home, jo reclamo l' amparo del meu dret.

—Deixis de drets ni de geperuts. L' any que ven será un altre dia, y qui dia passa any empeny.

—Donchs consti que constantment se 'm priva de mon dret quan vull fer actes d' oposició al govern.

—Bueno, s' ha acabat l' arrós y deixis de romansos.

Va á replicar lo senador esquerrà, pero á cops de campaneta se l' obliga á no anarsen de la may.

Se va per entrar á l' ordre del dia, y 'l senador burlat mou aixarri.

Per un moment la cambra dels cervelluts avia de la patria sembla lo que es.

Lo senyor Rojo Arias, ab pulmons de cantant de plassa de Toros, logra un moment ferse sentir més que tothom, y diu:

—Senyor President, tinch de ferli saber que en aquest mateix moment vaig á presentar un vot de censura contra vosté.

—Está be. Y 'l senador surt del saló de sessions pera anar á redactar lo vot de censura.

Pero mentres estava escrivintlo entra casualment lo senyor Sagasta, puja á la trona, llegeix lo decret de suspensió de sessions, y 'l president, sens encomanarse á Pau ni á Pere, declara tancada aquella legislatura, aixeca la sessió, y deixa ab un pam de nas al del vot de censura, qual paper ja no serveix més que per anar al número cent ó pera embolicarhi xavos d' especes.

Segona part, correjida y aumentada, de las entremaliaduras del governants fusionistas, que son uns gats dels freres en saber strapar las ratas d' oposició y en ventarse las moscas ab la cua encara que se 'ls hi posin dintre mateix de las orellas.

III

Y ara ve la més grossa de las entremaliaduras fusionistas.

Lo mateix dia en que aixís se posava lo forrellat á las Cortes, la Gaceta de Madrid insertava una circular del fiscal del Tribunal Suprem als demés fiscals d' Espanya, encarregantlos la persecució de la premsa d' un modo que no deixa lloch á dubte respecte á las liberalissimas intencions del govern d' escanyar á qui tregui 'ls peus del rotlló turronayre en materia d' imprenta, ó millor dit á qui no canti las alabansas de la monarquia y la vida perdurable de la situació fusionista, amen.

Pero ja que no tenim res més que fer, aném á passar lo rato ab aquesta circular, que á fe de Sagasta val la pena; contant sempre en posar los peus ben plans per no donar que fer al fiscal de Barcelona, puig que 'l bon home prou feyna té en perseguir criminals pera que ademés tinga de cuidar de buscarlos las pessigollas als perriodistas, en obra, gracia y méritis de probar que no s' escriuhen inútilment circulars com la de que aném á ocuparnos.

Comensa aquest document ab una argumentació que may hi falta á tots los de sa classe.

Diu aixís:

«El ejercicio de los derechos individuales que el art. 13 de la Constitución garantiza á todos los españoles, puede servir de escudo á los que no sintiéndonse con fuerzas

para poner en peligro las instituciones, abusan de la libertad para combatirlas.»

Ja ho senten; com la llibertat pot servir pera combatre la monarquia, es precisó no deixar fer ab-us de la llibertat.

(Donchs per qué dimonis deurém volerla, si no 'ns té de servir pera poder combatre pacíficament alló que no 'ns agradi.)

Una llibertat aixís ja la regalo á qui la vulgui.

Pero aném llegint: «Los derechos de reunión y de asociación tienen un límite en su misma naturaleza....»

Home, si 'l límit no se li posés més que per sa mateixa naturalesa, prou aniriam be. Pero vegi si las reunions que 's privan y 's associacions d' obrers que 's disolan y 's perseguixen no s' troban entre cap y coll ab algo més que sa mateixa naturalesa. Ey! á menos que vosté opini que 'ls fiscals, gobernadors, arcaletes y polissans sigan naturalesas.... que aixís, té remolíssima rabó.

Continuém llegint: «...más allá del cual aparece el delito, y hay delito siempre que un individuo abuse de su libertad con menoscabo de la de otro individuo....»

¡Ajaja! Y res més que en aquest concepte, eh? Pero continués:

«...y con más fuerte razón es ilícito y criminal violar las libertades de la inmensa mayoría del pueblo español legítimamente representado en las Cortes.»

Aixó no ho entench. Es á dir, ja ho entench; pero del modo que ho entench, si 'ls ho digués, lo fiscal hi tindria que veure, y en nom de la llibertat de no sé qui, me privaria de la meua. (No es aixó sol bona mostra de quina mena de drets individuals tenim de disfrutar?)

Y continués dihent lo més gros dels fiscals:

«Entre la exposición tranquila y razonada de las ideas y opiniones que el ciudadano profesa y la violencia para traducir la idea en hecho empleando la fuerza y atacar las instituciones, se halla el Código penal con la severidad de sus preceptos.»

Pero més amunt ha dit:

«...se ve claro que no son reuniones ó manifestaciones pacíficas á aquellas en que se dieren vivas ó otros gritos, ó se pronunciaren ó leyeren discursos contra la forma de gobierno establecida en la Constitución. No vale decir que ni las aclamaciones ni las arengas van directamente encaminadas á un fin práctico....»

De modo, que ja ho veubem: no mex es peñable acudir á la força, pero las arengas y discursos y manifestacions, si 's fan en favor de certes ideas y contra certes altres, no son considerats com actes pacífics.

(Donchs com d'antre tenim d' arrelgarnosho pera fer us del precepte constitucional, article 13, que diu

«Todo español tiene derecho: De emitir libremente sus ideas y opiniones, ya de palabra, ya por escrito, ve

Andose de la impremta ó de otro procedimiento semejante, sin sujeción á la censura previa

si las nostras ideas y opinions son contrarias á la monarquía?

Qui siga capás de donarme una resposta satisfactoria á tal pregunta, li regalo un album ab tots los retratos dels fiscals haguts y per haver.

Y diu també la ditxosa circular:

«A fin de evitar que el ejercicio de los derechos individuales pueda hacerse odioso.....»

No hi ha com suprimirlos; aixó es ben cert. Perque 'l menjar no se indigesti, res millor que la abstinencia absoluta. ¡Oh incomparable senyor Colmeiro! Vosté, en sa ja famosa circular, es lo verdader Tanner dels drets individuals.

Per aixó será que diu que

«...al fiscal del Tribunal Supremo considera necesario recomendar á sus subordinados que resuelven el celo y vigilancia para proceder por las vías legales contra las personas que cometen delitos ó faltas abusando de las libertades expresadas en los artículos 13 y 14 de la Constitución»

y demana á tots los fiscals que obrin

«denunciando á los Tribunales todos los hechos relativos al ejercicio de los derechos individuales que fueren pensados por la ley para que la represión sea tan severa como inmediata.»

¡No l'arrossis! com s' acostuma dir. Y pleguem lo ram.

Vegin ara vostés mateixos si ab lo cumpliment d' aquesta circular al peu de la lletra, dadas lo tira y arrossa de les qüestions polítiques y d' impremta, no val més ser qualsevol cosa que periodista d' oposició, y si pensant contrari al govern, no es més fàcil anar á presiri *emitint LLIBREMENT las ideas y opiniones de paraula ó per escrit*, que agafant un' cyna y fent treure 'ls quarts al próxim al mitj' d' una caretereta.

LO DE SEMPRE

Tarragona 3 Agost de 1886

Lo dilluns de la setmana passada morí en aquesta ciutat un home de be, un home taxat de liberal; persona de totes prenyas y que sempre havia militat en lo partit republicà.

Aixó bastava pera que la carcerandia clerical li portés odi fins després de mort.

Aqueixa fou la causa de que tinguerem de presenciar una escena inconvenient en mitj del carrer, los que nos honraven ab l' amistat del difunt, y que volguerem tributarli l' últim obsequi.

Enterat lo rector de Sant Francesc de que lo tal subjecte havia mort sens tocarli ell lo pasaport, se 'n anà de mala gana á buscar lo cadavre, y estich segur que si ho hagües sigut per los rals que li donaren anticipadament, no hauria fet la seva feyna.

Se 'n ana donchs, junt ab tres més disfressats d' aureneta, á cercar al mort, y habent arribat á la casa primer que 'l cotxe, comensá lo rector á queixarse d' una manera bastant inconvenient.

Semblava que feya tart á la cita.

Per fi arriba 'l cotxe, carregan y 's disposan á marxar, quan lo municipal de punt advertíx que anavan contra direcció.

L' acompanyament diu que 'l cotxe donga un petit rodreg, puig no esta per pagar multas.

Los farts dels capellans s' oposan al no lliurar y las emprenen carrer amunt, deixant lo mort, al cotxe y als acompanyants, ab un pam da nas.

Pero aquest, que tot ho serán ans que amichs dels aligots, pensaren molt acertadament en prescindir de la existencia dels capellans, y emperguren darrera 'l coche lo camí que se habían trassat.

Se formaren, com es natural, varios grupos y cada ho feya 'ls comentaris que mereixia la rabiosa conducta dels faritzeus; y algunas donas que presenciaren l' acte, no poguent contenir sa injusta indignació, las emperguren contra 'ls capellans cridantlos: ¡farts!... ¡dropos!... y altres termes mes significatius, promouente un saynete que si no hagües sigut la respectuositat que sempre mereix un mort, me sembla que 'ls haurian culat allí mateix.

Aixó va passar en Tarragona, dintre d' una ciutat y en mitj del dia.

No li sembla, senyor Director, que lo que predican aquesta canalla 's contradiu ab los seus actes?

Si no simpatissavan ab lo mort quan viu,

per qué debian demostrar als concurrents sa rabiosa quan mort?

¡Sempre serán los mateixos! ¡Qué 'n fa de falta una bona escorbada, ó una cremada de esenalls pera fer perdre als escarabats de las aygüeras!

¡Ja vindrà, ja; que s' esperin: que gastin sa verinosa baba ara que poden, que no es lluny lo dia que ni foras tindran pera escupir.

LA CAPONA.

A UN GROS CARLINAS, EX-CABECILLA

Carcondo, vell y paxut, qu' estás de casa al costat, diga, ¿per qué has criticat, y fins tractat de perdot a un hom' que fill' ha fumat y encor' t' es en aguy-dia? A mi 'l que m' agradaria que xerries de nocent, en vera d' anarho serrant ab la gent de sagristo.

Se qu' estas enfusinat perque al cost de professo buria del senyo recó veig fer lo dijous passat. ¡Ay carcondo consagrati! Creume, fill, no t' encaparris perque si estas agravia me 's diguessis tota á cara, te respondia dead' ara que 'n toquis los hon y bellis.

Crech qu' estás fora de ti perque al passá 's quatre pais, ¡portat per irracionals que de lluny se fan senti brament! no m' veig arrossat, perque 'l cap de Deu passava y alguns trovos qu' no portava de dir la missa, fillot; jo voldria haber pogut morre-me á terra per o fabas.

Clasit de llana, simplet, de rabis pots rebuñarte y fins al dimoni dertes, veient que no val' ¡gobert, ¡ dertá, ¿que dius qu' es mal fet, de llegir La Tramontana; faig lo que m' dona la gana y si 'n condemo milló.

puig que 'n touch la culpa jo y tu 'l importa, javana. Vete, ves, que no es ningó, cap d' incens moscic eclesiastic, si sepiguess lo fanchic que 'n fas, quan vas ab algó d' aqueixa carca que com tu sent més mel que pedregala, crech que més d' una vegada si mirarme goveras, y que may més rerarias per 'questa ovella espulada.

Ja estas llest, ja he escabat, fill de la ex-verga Maria, dat ca que qualsevol dia, togit ab l' enaotinet que has de mi tan criticat, ¡per' scabar valdré més! ¡t' dius, que 'l meu intent es ferros á tota la porreta; sentit la conciencia mea lo jubéu

Miquel Ferrás

En la liberal Caidas de Montbu celebraren lo divendres y dissapte passats lo 13 aniversari de la gloriosa defensa que feu aquella vila contra las facciones reunidas de Catalunya.

Després del desastre d' Alps ahont morí 'l gran Cabrinety, tot foren desastres per la Catalunya liberal, puig los militars d' alta graduació no volian treballar per la República, y població que s' atacava tenia d' esser vensuda.

Y 'ls carlins se decidiren á atacar á Caidas, ben segurs de ferne cemenitari dels voluntaris republicans que la defensavan, que eran ons siscentos homes dels batallons de Guías de la Diputació.

Pero no contaren que alló no era la montanya, sino lo cor del Vallés, sempre liberal, y que de per tot tenian de sortir lliberals pera combatreis.

Y aixis fou. Los pobles de Santa Perpetua, Sentmanat, Sabadell, Mollet y tents quants tenian gent armada que no estava supeditada al element militar, corregeren á ajudar á sa germana Caidas, atacada per més de quatre mil carlins de peu, doscents cavalls y tres pessas d' artilleria.

A Granollers hi havia la columna del Vallés composta d' uns dos mil homes y manada pe 'l coronel Asensio Vega, avuy emigrat per haver sigut lo jefe de la sublevació de Badajoz, y aquesta columna no podia conseguir la ordre de Barcelona d' anar á auxiliar á Caidas.

Gracias á que dita columna estava composta de milicias en sa major part, que amenssaren ab anarsen solas á Caidas si no volia d' larshis son jefe, y d' estar accidentalment á Granollers tot lo segon batalló de la Diputació se decidí en Veg; á anarhi á pesar de la Capitanía general de Catalunya, que li havia manat estar-se á Granollers.

Y Caidas fou salvada y 'ls carlins foren derrotats per primera vegada després de la mort de en Cabrinety, deixant sembrats de cadavres los voltants de Caidas en sa desastrosa retirada.

Pochs mesos després eran desarmats aqueixs batallons de la Diputació vencedors dels carlins, per lo republicà Castelar, tal vegada pera millor preparar lo 3 de Janer y la calaverada de Sagunto.

Y aixó es lo que cada any celebra la lliberal vila de Caidas, que ha passat á ser casi unánimement republicana desde aquella fetxa. Y 'ls pobles que prengueren part en sa defensa la prenen tambe en sas alegrías, y van junts á portar una corona de llover demunt la tomba dels valents que sacrificaren sa vida en defensa de la llibertat.

¡Un recort á las víctimas del absolutisme, y un aplauso als pobles que, com Caidas, mantenen lo foch de la llibertat recordant més gloriosos dias!

Diuben los ministerials que dintre de poch se establirà lo Jurat y que ja está llesta la reforma del Códich penal, y en fi, que en materias d' impremta gosarem molta llibertat y anirem molt be.

Aixó se practicarà tant bon punt com no quedí viu cap periodista d' oposició.

Y perque pugsa ser prompte, se haurá dictat la circular del Sr. Colmeiro, fiscal del Tribunal Suprem.

¡Y encara dirán que 'l govern no sab lo que s' empatolla!

Efectes produhits en la premsa per la circular del fiscal del Tribunal Suprem.

En la republicana, efecte escandalós. En la esquerrana, deplorable. En la fusionista avanzada, d' alarma. En la fusionista-centralista, d' estranyesa. En la conservadora, d' aplauso.

Y en la carlista, d' indiferencia. De modo, que la ditxosa circular no ha merecut més aplausos que 'l d' algún conservador.

¡Fa cap falta en Cánovas quan en Sagasta es al poder!

En la crisiis camachina se diu que hem estat á punt de que vegessem formar ministeri á 'n en Martínez Campos.

Me té sense cuidado, perque dels monárquics podem ben dir, parodiand *La Tornada* d' en Tito, que

en quant á ferros la guita
tan ho es en Pau com en Peró.

Ab la dimissió d' en Camacho lo ministeri ja s' ha vist ab l' aygua fins al coll.

Avuy n' ha sortit ab peu aixut, pero ab fanch fins á genoll.

A la primera nova ensopegada quedarà fet una illastima.

En Martínez Campos no sortirà de Madrid aquest estiu, per lo que pugsa succehir.

¡Sentirá oïr de socarrim lo de la espasa d' en Bernat!

Per fi se n' ha anat en Camacho del ministeri y un tal López Puigcerver l' ha reemplaçat.

Com aquest senyor encara no havia sigut may ministre, resulta que lo únich que se sab del cert es que d' aquí á uns quants mesos costará una cesantia més á la nació.

En las bogadas monárquicas la nació hi pert los llansols.

El Progreso de Madrid ha sigut denuncia

per un article que portava per nom *Situación insoportable, y La República*, de Madrid també, ha sigut denunciada per un altre article titolat *¿Qué es la restauración?*

De modo, que juntant les denúncies, resulta: *¿Qué es la restauración?—Situación insoportable.*

Y consti que aquesta frase no la formo jo, sino l' mateix fiscal denunciador.

Si estaré de pena
la monarquía
que nos puntúa mas grossos
li fan la goiza.
Ora pro nobis,
que la hem de castiarli
lo gori-gori.

Ja saben nostres llegidors que la qüestió del gas a Cádiz ha donat molt que sentir, y encara promet molt joch.

Per no embolicarme ab criteri propi, puig que ben sapigut es que en molts assumptes es perillós tenir criteri y publicarlo, vaig a copiar sobre l' assumpto lo que estampa la prensa gaditana, sens alterar ni traduir.

«Por decreto propio del gobierno, diu *El Manifesto*, el ministro de la Gobernación debiera haber sido hasta parcial en pro de la cooperativa del gas, para no dar motivo a que se diga lo que todo el mundo dice en alta voz; que el presidente del Congreso, abogado a la vez de la compañía E. Leblón, se ha impuesto en este asunto a ese ministro y a todo el gobierno, con el único objeto de sacar triunfantes los intereses de su principal, aunque perzacas los cuestionos allegados para acometer la construcción de la nueva fábrica por muchos vecinos de esta capital, y se dé al espectáculo de un pueblo libre sometido a la humillante férula de una explotación, favorecida e impulsada por quien más llamado está a liberar los pueblos de semejante ignominia, en el caso de que exista, como hasta hace poco existió en esta desgraciada ciudad.»

No tinent un parell de mils naps, interinament, per la fiansa, ja 'm guardaré jo prou de ferhi cents comentaris.

Han denunciat *Las Circunstancias de Reus*. Ja ho crech. Com que las denúncies han passat a ser las circunstancies del dia y de la política.

Ja comensa una nova escurada de butxacas d' espanyols ab las cédulas personals del any económic 1886-87.

Pera donar una idea dels quartos que 'l govern treu d' aquest rengló, basta dir que de Madrid y Barcelona tan sols se 'n treu un milió de duros aproximadament.

Donchs apa, amanim la bossa. Que aixó y parar la eskena es feyna de súbdits-ciudadans.

A Saragossa està a punt de sortir un periódich ab lo títol de *La Jota Aragonesa*.

Se diu que aquest estiu se té de fer ballar al gòbern.

Y a Saragossa voldrán tocarli la *Jota*.

Los periódichs sorpresa ara treuhon lo nas per Madrid, y 'a pòvan de moda entre 'ls paparrasas, igual que a Barcelona, essent los més aficionats a comprarlos los soldats y las raspas que no saben llegir.

Allí, com aquí, pujan primer sobre montanyas de fum pera caure ben prompte en lo pou del ridícul.

Conta *El Tribuno* de Madrid, que per haber llegit un de sos números un sargento d' aquella guarnició, ha sigut tancat en un calabosso fosch, humit y mal sa.

[No corre poca escarmatis en l' exercit!]
[Ni que fossen periódichs!]

[Se recordan d' aquells civils que prengueren als dos pitòfs fills de general!]
Donchs encara covan a la garjola. Aquesta sí que poden dir

El ser civil
es un plácer,
como en el dia
en que van decir los bigayres están de servey!..

Y si no es vers será vritat.

Llegei vo en un telegrama:

«El Sr. Sagasta, antes de cenar, ofreció sus respetos a la Reina.»

[Caramba! Donchs ja podem anar a dormir tranquils.

Habém rebut la revista quincenal *El Borjado*, periódich ilustrat ab dibuixos propis pera tota clase de feynas de señoras.

Administració, passeig de Gracia, 47. botiga.

A la fàbrica d' en Batlló hi ha actualment una huelga per haberse trencat una antiga costum entre 'l treball de las donas, que consistia en que quan queya malalta una metxera, ocupava sa plassa una ajudanta de las que treballavan en la mateixa fàbrica.

Per haberse trencat aquesta costum plegaren las ajudantas, y per esperit de solidaritat las seguiren després las metxeras, obligant lo paro d' aquestas a parar tota la fàbrica.

La societat obrera coneguda per *La Xicra* sembla que fa grans esforços pera defensar los interessos obrers, y 'a creu que la coneguda per *La Autònoma* tampoch podrà per menos d' apoyar un moviment que, comensant per poch, ha pres tan grans proporcions.

CONTRAST

Quan lo sol, com a ninfa ruborosa,
s' emborlissa entre núvolos d' or y rosa
y tenyera de coral la sacerdotisa,
en tant l'altaria craxalla com brisa de seda
la current que devalla joguinais;

Quan en lo bosch, morint la flum del diu,
rebte 'l cascanyol l'ire melindia,
y 'la auellera de dos l'espás foliarte
tot saltan joguinosos pel hercinete
entones caxerillas d' alegría;

Quan la flum d' un cel ple d' estrelletas
nacaxete ab son brill gayra borlaxa,
y quan desrososant tant bonicayos
fluhaxen de rosada ab ricas joyas...
jo estich menjant patatas y monetas.

Sus Brava

Los carcas a tot arreu son iguals. Lo dissapte passat volgueren fer de las sevas a Manresa, y de poch va venirhi com no tenen prou draps y benas pera posarse a las conseqüencies.

Volgueren celebrar la festa d' en Nasí de can Loyola, fundador del jesuitisme, y las empenqueren contra las escolas laicas que, per ser lo que esguerra la cullita de llana, las temen més que pedra seca.

Y publicaren un bram piadós que acabava ab aquest párrafo modelo:

«Protestamos, sí, con la energía de que son capaces corazones verdaderamente católicos contra estas instituciones variadas; y jorremos no apartarnos jamás de las actividades y dignas enseñanzas de Nuestra Señora Madre la Iglesia Católica, Apostólica, Romana, por cuya defensa debemos estar y, con la ayuda del Altísimo, estamos resueltos a perseverar hasta la última gota de sangre.
[Viva la Religión! Viva San Ignacio de Loyola! Viva el Papa Rey!]

Peró no contents encara ab bramar per medi de la imprenta, que abominan, resolgueren bramar per la boca, com a més propi que 'ls es.

Y se 'n anaren sota 'ls balcons de la escola laica a fer lo carca, es a dir, lo bestia.

Y hensaren al ayre uns endiabrats crits de catòlich bramant: ¡Abaja las escolas laicas!
¡Morin los liberales! ¡Visca 'l papa-rey! ¡Visca Carlos VII!

Peró la broma comensá a ferse pesada per alguns vehins, y d' un cassino próxim sortiren uns quants ab los arguments de convence carcas a la mà, o sían las xurriacas, y als crits dels uns seguiren crits dels altres, y a la primera xurriacada repartida la manifestació carcatòlica se desfeu com un bolado.

Y per major gloria carcunda, d' aquesta l'assanya dels *ojalateros* de Manresa n' habém fet la lámina que *enlustra* la quarta plana d' aquest número.

[Com demostren en las carcas lo que son!

L' assumpto d' aquella monja del convent de Sant Pelayo d' Oviedo que demanava 'l divorci celestial, segons ya digueren en nostre últim número, ha cridat tant la atenció del públich,

que ja corre l' assumpto per las columnas de casi tots los periódichs liberals d' Espanya, y en particular de Madrid.

Peró a pesar de tots los pesars, la monja continúa en lo convent incomunicada, y de l' un dia a l' altre se espera que Deu *la cridi a la gloria*, ab motiu o sense motiu.

Recomenám a nostres llegidors lo sucto anterior y la comedia d' en Piquet *La monja enterrada en vida*.

Potser aixís lliguin caps sense angonias mevas ni fatigas del fiscal de la S. M.

No tenen malicia que diguem las següents ratllas que copio de *El Orden* de Zaragoza:

«Porque que últimamente ha fallecido en un convento de esta capital una de las monjas, y que esta vez no se ha cumplido la costumbre que hay de exponerse veinticuatro horas antes de proceder a su entierro.
«Además, en el mismo convento, habia como proximamente una hermana de la monja que falleció, y tampoco se supo nada hasta que estuvo enterada.»

[Ay, ay, ay!... [No 'a podría saber si aquestas duas germanas han deixat gayres bens a la Iglesia!]

Me sembla que per aquí se podría trobar lo fil y la corda y algo més de la qüestió.

Eli se tractes de denunciar periódichs...

Totas las monjas filipensas del carrer del Pont de la Parra desocupan aquest mes.

[A quin temps hem arribat! ¡ins las monjas desocupan! que va dir aquell.

Entenguis be que 'ns referim al país.

[No hi ha cap ánima piadosa que 'ns vulgui explicar per que al rector de Vallmoll [Tarragona] li diuhon *lo Cadet* sos mateixos feligresos!]

«Será per alló de que la espanyola infanteria en combates y en amores, sabe el triunfo conquis?]

¿Qué dimontris deu succedir a la Francisca del carrer Major, la Roseta la *Pubilla*, la Filomena y la *Foenera* que tot sovint tenen disputes per ell?

Y la Doloretta del carrer Major, que ja no ven a beure *aygua fresca* a la massia ab lo reverent per mor de lo que tan corre las malas liengüas!

[¿Aquestos *virtuosos* reverents sempre son lo blanch de las iras dels liberalos!]

Per que no s' entretienen en criticar al sultan de Turquia?

Dos il·lustrissims y reverendissims personatjes acabán d' esser condemnats a Fransa, tribunal del Sena, a catórze y vuyt anys de presiri, per... lo de sempre: l' un per certas qüestions ab duas noyas de nou anys y l' altre ab tres noyes menors de doize.

Peró Senyor Deu Teu Jesucrist... per que a las iras de vitan no 's venen capons de la clase de capella!

En lo Perú se celebran grans meetings demanant la expulsión dels jesuitas.

Treball inútil. Als jesuitas no se 'ls té de suprimir, sino de augmentar.

Com per exemple, fenne dos de cada un.

ÚLTIMA HORA

Ara últimament habém sapigut que s' està instruhint procès sobre 'l tumulto produhit pels carlins de Manresa.

Al objecte, ja han anat a declarar varios individuos coneguts per carlistas, y segons tenim entés escorren lo bulto, carregantilo a alguns individuos del Centre Federal.

Segons se 'ns comunica, desde 'l balcó de la casa del Sr. Fiscal d' aquella Audiencia, se disparavan cohets contra dit Centre, y 'l capítol del tumulto Don Pere Arderiu, fiscal municipal suplent, era 'l que cridava ab tota la forza dels seus pulmons: ¡Viva Sant Ignaci!

Entre 'ls baladrés hi figuravan: lo Parruix, Sempau, Torrà, Santmeriá, Santons, Pelfort, Herp, Miralles, Coll y Barrera, Soler y Arola, Prat de las Monjas y alguns altres que no recordém.

L' ESCÀNDOL DE MANRESA

Sembrada de llavor carcunda

Y cullita de gra liberal